

Lehet, hogy lesz elég lélegeztetőgépünk. De lesz-e elég szakemberünk hozzá? Hogyan építsünk a szükségletnek megfelelő, kompetens munkatársi kört?

A járvány előrehaladtával a COVID-19 gyanús vagy pozitív betegek invazív beavatkozásainak és intenzív ellátásának biztosítása csak a meglévő, kompetens szakember-állomány tervezett, időben történő bővítésével garantálható.

Annak ellenére, hogy a járvány terjedésének lassítására számos intézkedés került bevezetésre, az elkövetkező időszakban - a nemzetközi adatokat is látva - számolnunk kell azzal, hogy az átlagos intenzív kapacitásokat messze meghaladó terhelést kell kiszolgáltatnunk. Ezt elsődlegesen az aneszteziológiai és intenzív terápia szakterületén dolgozó orvosi és szakdolgozói gárda tudja ellátni, mely alapesetben is humán erőforrás hiánnyal küzd. Márpedig a COVID-19 fertőzött betegek ellátása nemcsak a lélegeztetési igény miatt követeli meg a nagyobb intenzív kapacitásokat. Az érintett betegkör egyébként is jelenlévő krónikus betegségeinek kezelési aspektusai tovább növelik az ellátás komplexitását. Aneszteziológiai vonalon pedig számolni kell az intenzív terápiát ugyan nem igénylő, de akut műtétet vagy invazív beavatkozást szükségessé tevő COVID-19 pozitív betegek ellátásával is. Egy-egy e területen dolgozó munkatárs esetleges megbetegedése vagy karanténba kerülése további jelentős veszteséggel járhat intézményünk járvánnyal folytatott küzdelmében.

A megfelelő szakemberek optimális rendelkezésre állítása érdekében tedd meg ezeket a lépéseket:

- *Csökkentsd le az anesztéziát igénylő, tervezett beavatkozásokat, figyelembe véve az erre vonatkozó rendeleteket, utasításokat is!*

A járvány tetőzése előtt tedd ezt azért, hogy valamennyi aneszteziológiai és intenzív terápiás orvosodnak és szakdolgozódnak lehetősége legyen résztvenni és gyakorolni azokon a képzéseken, ahol a COVID-19 betegek ellátásával kapcsolatos specifikus ismereteket és gyakorlatot sajátíthatják el. Így szakmailag felkészülten állnak majd a betegek fogadására, és elkerülheted, hogy a fizikailag, szellemileg és lelkileg egyaránt megterhelő időszakban kelljen mind a tanítással mind a tanulással pluszban megbirkózniuk. Amikor pedig megkezdődik az intenzív ellátást igénylő COVID-19 pozitív betegek kezelése, a tervezett ellátások csökkentése teszi majd lehetővé az onnan felszabadult aneszteziológiai munkaerő intenzív ellátásba forgatását.

A tervezett ellátások csökkentésekor prioritás a szakterületek között és a szakterületeken belül is annak érdekében, hogy a halasztást nem tűrő esetek (pl. szülészeti, onkológiai, sürgős sebészeti, traumatológiai esetek, stb.) folyamatos ellátása mindvégig biztosított lehessen.

- *Listázd azokat az aktuálisan nem e területen dolgozó szakembereket, akik szükség esetén bevonhatók lehetnek a COVID-19 betegek intenzív ellátásának folyamatába!*

Legegyszerűbb talán a releváns végzettséggel rendelkező, de a közvetlen betegellátásban jelenleg nem, vagy csak részben dolgozó munkatársak „visszaállítása”, így például a más szakterületen dolgozó, de intenzív terápiás szakvizsgával bíró orvosoké, korábban itt dolgozó (szak)ápolóké, a megfelelő

végzettségű, jelenleg kutatói vagy oktatói munkakörökben dolgozó egyetemi vagy klinikai munkatársaké. Hasonlóan a csak aneszteziológia területén mozgó munkatársak – orvosok és aneszteziológiai szakasszisztensek – bevonása is célravezető lehet természetesen megfelelő felkészítés esetén. Ugyanígy a posztoperatív vagy szubintenzív ellátásban jártas egyéb szakorvosok (általában kardiológusok, sebészi területen dolgozók vagy neurológusok) és szakápolók, illetve légútbiztosításban gyakorlott egészségügyi szakemberek képezhetik a bővítés következő körét. Az előző pontban említett ellátásbeli csökkenés e bővített szakembergárda időben történő és szakmailag megfelelő felkészítésére is lehetőséget ad.

- ***Képezd a COVID-19 betegek intenzív ellátásában érintett munkatársakat!***

Az ellátásban betöltött lehetséges szerepük szerint differenciálva a képzés a COVID-19 fertőzéssel kapcsolatos általános, mindenkit érintő tudnivalókon kívül térjen ki az alábbiakra:

- a COVID-19-hez kapcsolódó infekciókontroll ismeretek, védőfelszerelések (PPE) és helyes alkalmazásuk (melyiket mikor és hogyan alkalmazzuk)
- légút-biztosítás COVID-19 beteg esetén
- újraélesztés COVID-19 beteg esetén
- alapszintű intenzív ellátási ismeretek (orvosi, ápolói)
- COVID-19 betegek intenzív ellátásának orvosi szakmai protokollja
- COVID-19 betegek intenzív ellátásának ápolói szakmai protokollja
- kiegészítő képzések, például: lélegeztetett beteg hasra fordítása, tracheostomia COVID-19 beteg esetén, betegtranszport, stb.

A képzéseknek az elméleti ismeretek megosztásán túl a megfelelő gyakorlati készség szintű elsajátítását kell céloznia, mely többszöri gyakorlást, esetenként szimulációk véghezvitelét teszi szükségessé. Ne feledd azonban, hogy a megfelelő felkészítéssel nemcsak a szakemberek szakmai felkészülését és ezáltal a betegek szakszerű ellátását teszed lehetővé. A képzések által az egészségügyi dolgozók megfelelő ellátás nyújtásától vagy esetleges megfertőződéstől való kezdeti félelmét is kezeled, így csökken a rájuk nehezedő lelki teher és stressz, s így egy magabiztosabb és hosszabban helytálló tudó szakember gárda építhető. Végül, de nem utolsósorban, a képzések a menedzsment profizmusát üzenik, és erősítik a munkatársak elkötelezettségét.

- ***Hangold össze az ellátás szintjét az ellátók kompetenciájával!***

A bővített munkatársi kör ellenére az intenzív ellátási feladatokat oly módon szükséges kialakítani, hogy a legkomplexebb esetekkel továbbra is a legképzettebb, illetve leggyakorlottabb szakemberek tudjanak foglalkozni. Ezért törekedni kell arra, hogy az intenzív részlegeken csak a legsúlyosabb, legkomplexebb betegek ellátása történjen, és a betegek állapotuktól függően a leghamarabb továbbadhatók legyenek egy szubintenzív jellegű részlegre. Ez a szakemberek allokációját is megkönnyíti, hiszen így könnyebben biztosítható, hogy az „átképzett” szakemberek biztosan a kevésbé súlyos betegek ellátásában vehessenek részt. Hasonlóképpen koncentrálnak az intenzív terápiás szakemberek a súlyos esetekre, ha az eddig általuk végzett aneszteziológiai tevékenység alól sikerül őket a bővített vagy kevésbé képzett (például szakorvosjelölt) munkatársakkal tehermentesíteni. Végül törekedjünk a beosztások során a kevésbé képzett vagy kevésbé gyakorlott munkatársakat a képzettebb, gyakorlottabb kollégákkal párosítani.

Felhasznált szakirodalom:

Checklist for hospitals preparing for the reception and care of coronavirus 2019 (COVID-19) patients, ECDC Technical Report

Hospital Readiness Checklist for COVID-19, World Health Organization, Regional Office for Europe
Information, guidance and resources supporting the understanding and management of Coronavirus (COVID-19), <https://icmanaesthesiacovid-19.org>

Ellenőrző lista

a COVID-19 betegek intenzív ellátásában résztvevő szakember gárda bővítéséhez

<p>Az anesztéziát igénylő, tervezett beavatkozások száma csökkentésre került a halasztást nem tűrő esetek további folyamatos ellátásának biztosítása mellett.</p>	.
<p>A COVID-19 betegek intenzív ellátásához kapcsolódóan bevonható további szakemberek számbavételre kerültek orvosi és szakdolgozói vonalon egyaránt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfelelő végzettséggel bíró, de jelenleg nem az aneszteziológiai és/vagy intenzív terápia területén aktív munkatársak (orvosok és ápolók) - aktuálisan csak az aneszteziológia területén aktív munkatársak (orvosok, aneszteziológiai szakasszisztensek) - posztoperatív vagy szubintenzív ellátásban dolgozó munkatársak (orvosok és ápolók) - légútbiztosításban jártas munkatársak (orvosok és szakdolgozók)	.
<p>A COVID-19 betegek intenzív ellátásában érintett szakemberek képzése megtörtént, a szükséges ismereteket és gyakorlatot a munkatársak készség szinten elsajátították. A képzések szerepkörtől függően az alábbi témákban megvalósultak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a COVID-19-hez kapcsolódó infekciókontroll ismeretek, védőfelszerelések (PPE) és helyes alkalmazásuk (melyiket mikor és hogyan alkalmazzuk) - légút-biztosítás COVID-19 beteg esetén - újraélesztés COVID-19 beteg esetén - alapszintű intenzív ellátási ismeretek (orvosi, ápolói) - COVID-19 betegek intenzív ellátásának orvosi szakmai protokollja - COVID-19 betegek intenzív ellátásának ápolói szakmai protokollja - kiegészítő képzések, például: lélegeztetett beteg hasra fordítása, tracheostomia COVID-19 beteg esetén, betegtranszport, stb.	.
<p>Az ellátás szintje és az ellátók kompetenciája összehangolásra került. Ennek keretében a szakember allokáció szempontjából:</p>	.

- elkülönítésre kerültek az intenzív ellátásbeli és az aneszteziológiai tevékenységek
- meghatározásra kerültek a súlyosabb és kevésbé súlyosabb intenzív ellátást igénylő betegek ellátási helyszínei
- a beosztások kialakítása során figyelembe vételre kerül a kevésbé képzett vagy gyakorlottabb munkatársak képzettebb, gyakorlottabb kollégákkal való párosítása

